

Evolutie van het armoederisico in België tot 2070

---

23 OKTOBER 2023

Statistiek Vlaanderen seminarie 'microsimulaties'

Gijs Dekkers en Karel van den Bosch
Federaal Planbureau

Overzicht

- Institutioneel kader : StudieCommissie voor de Vergrijzing
- Referentiescenario : “CEV2022”
- Het microsimulatiemodel MIDAS
  - Welke aanpassingen?
- Resultaten
- Conclusies

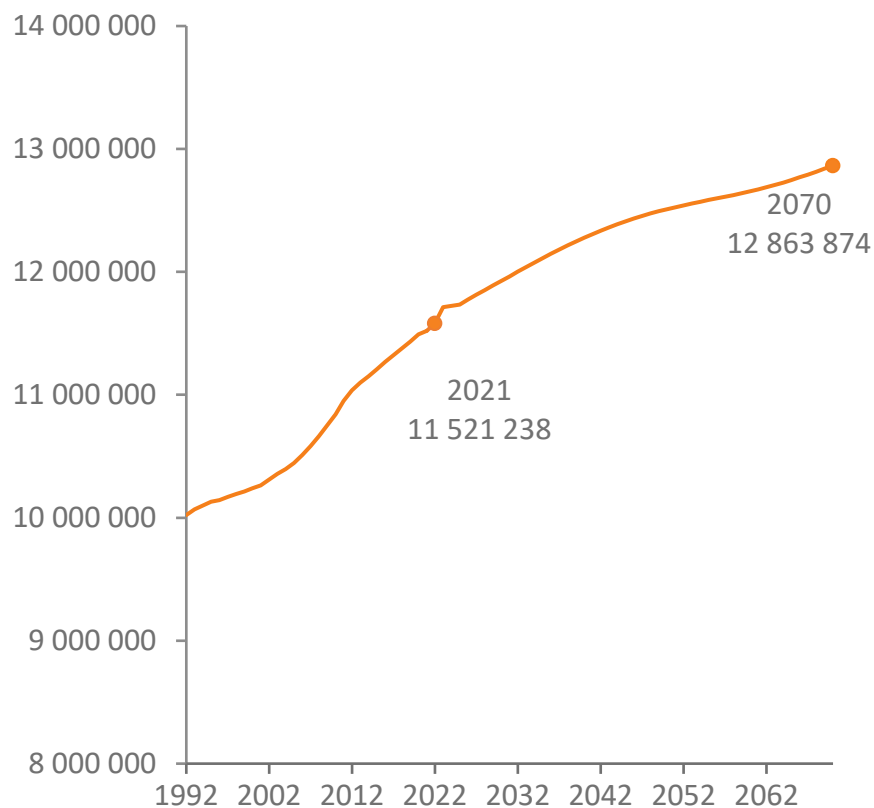
StudieCommissie voor de Vergrijzing (CEV)

- Wettelijke missie: jaarlijks rapport over de budgettaire en sociale gevolgen van de vergrijzing op de lange termijn voor de sociale zekerheid en pensioenen
- Twee modellen: MIDAS en MALTESE
- De budgettaire en sociale projecties zijn gebaseerd op dezelfde hypothesen.
  - De groei en leeftijdsverdeling van de bevolking
  - De tewerkstellingsgraad
  - De productiviteitsgroei => groei van de lonen
  - De beleidsmaatregelen en hypothesen inzake de indexering van de sociale uitkeringen

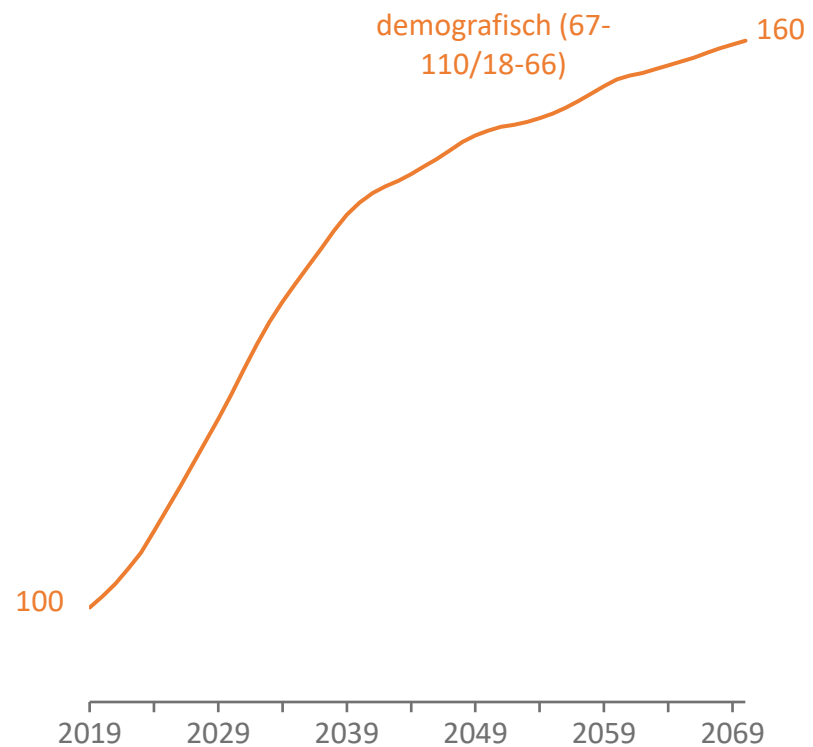
De belangrijkste hypothesen : de bevolking

Totale bevolking

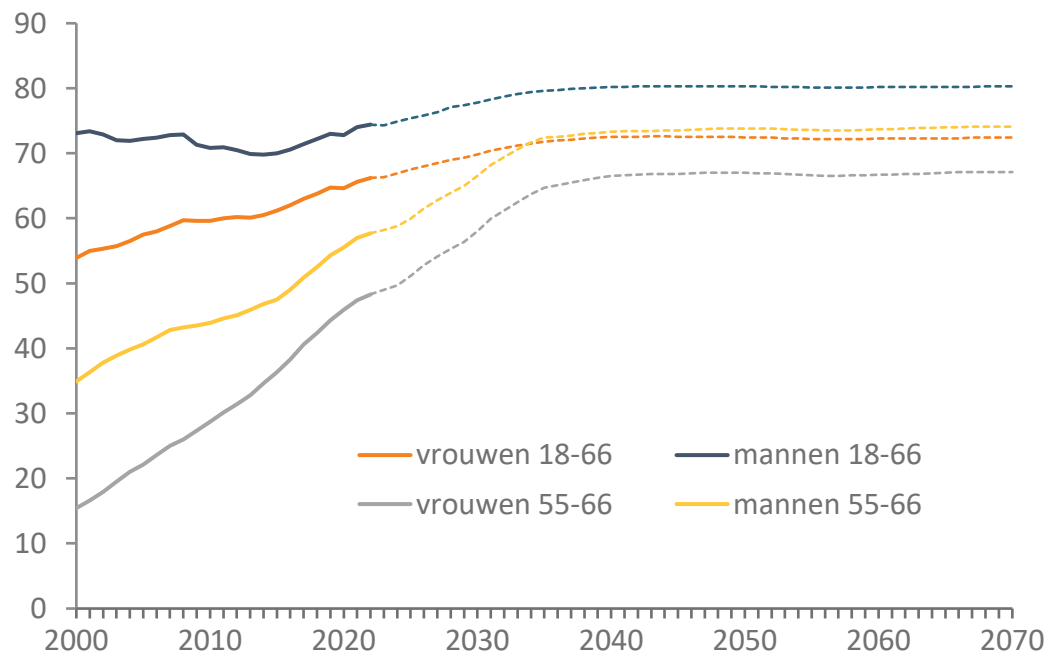
Demografische afhankelijkheidsratio

(67 en +/18-66), 2019 = 100

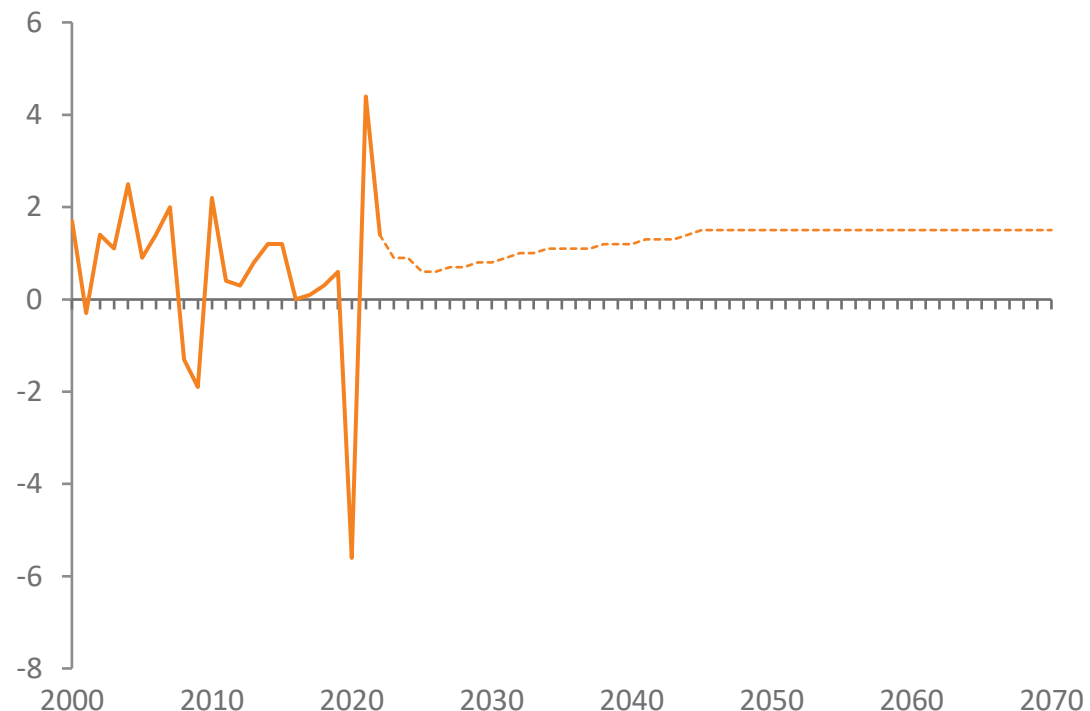

De belangrijkste hypothesen : arbeidsmarkt

Tewerkstellingsgraad

Productiviteitsgroei → loongroei

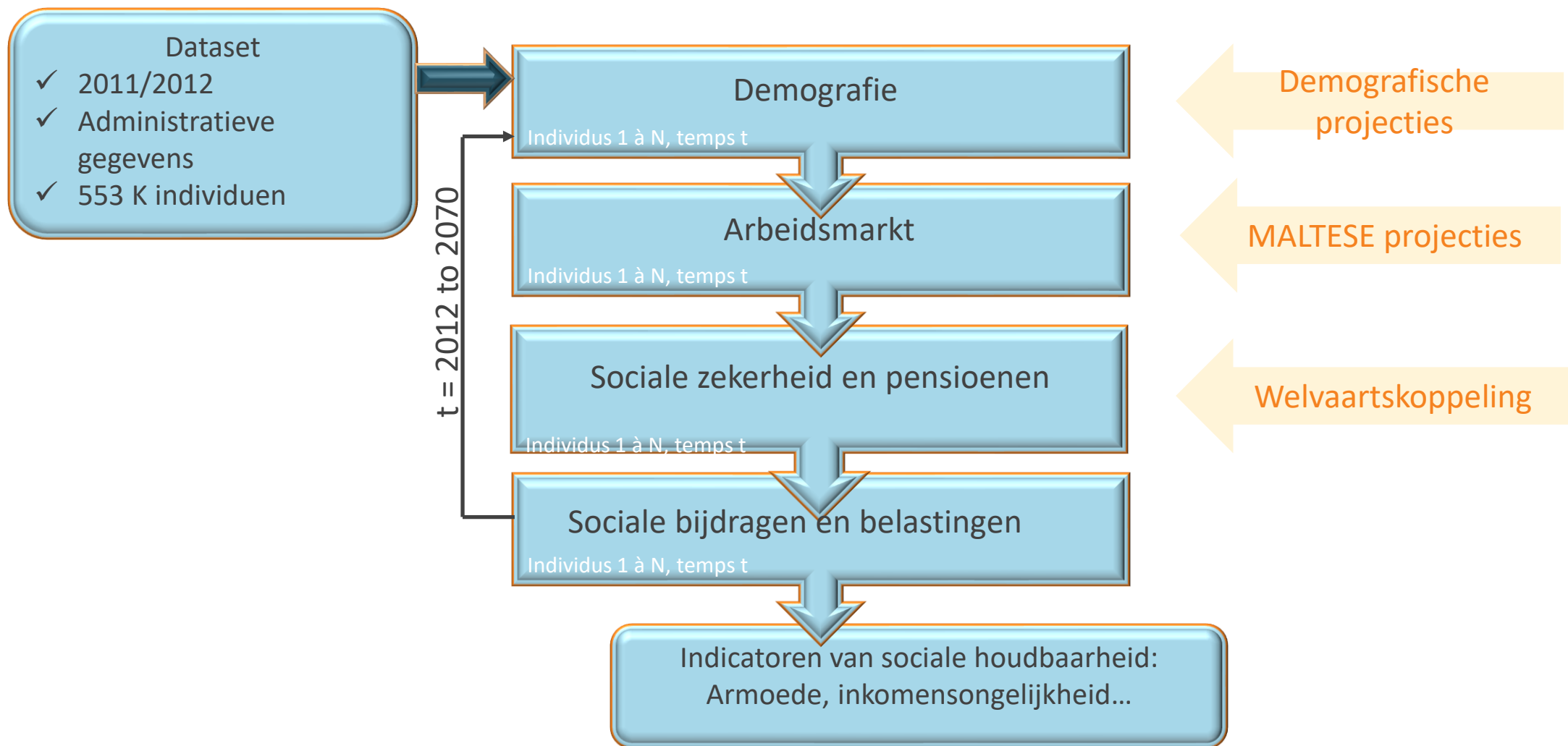

Belangrijkste hypothesen: beleid

- Parameters voor de berekening van de budgettaire enveloppe bestemd voor de welvaartsaanpassingen (in reële termen):
  - 1,25 % pj voor het loonplafond en het minimumrecht per loopbaanjaar
  - 1 % pj voor forfaitaire sociale en minimum uitkeringen
  - 0,5 % pj voor de niet forfaitaire inkomensvervangende uitkeringen
- De projecties gaan uit van bestaande regelgeving
  - Alle besliste maatregelen of aangekondigde maatregelen waarvan de modaliteiten op 3 juni 2022 voldoende duidelijk waren.

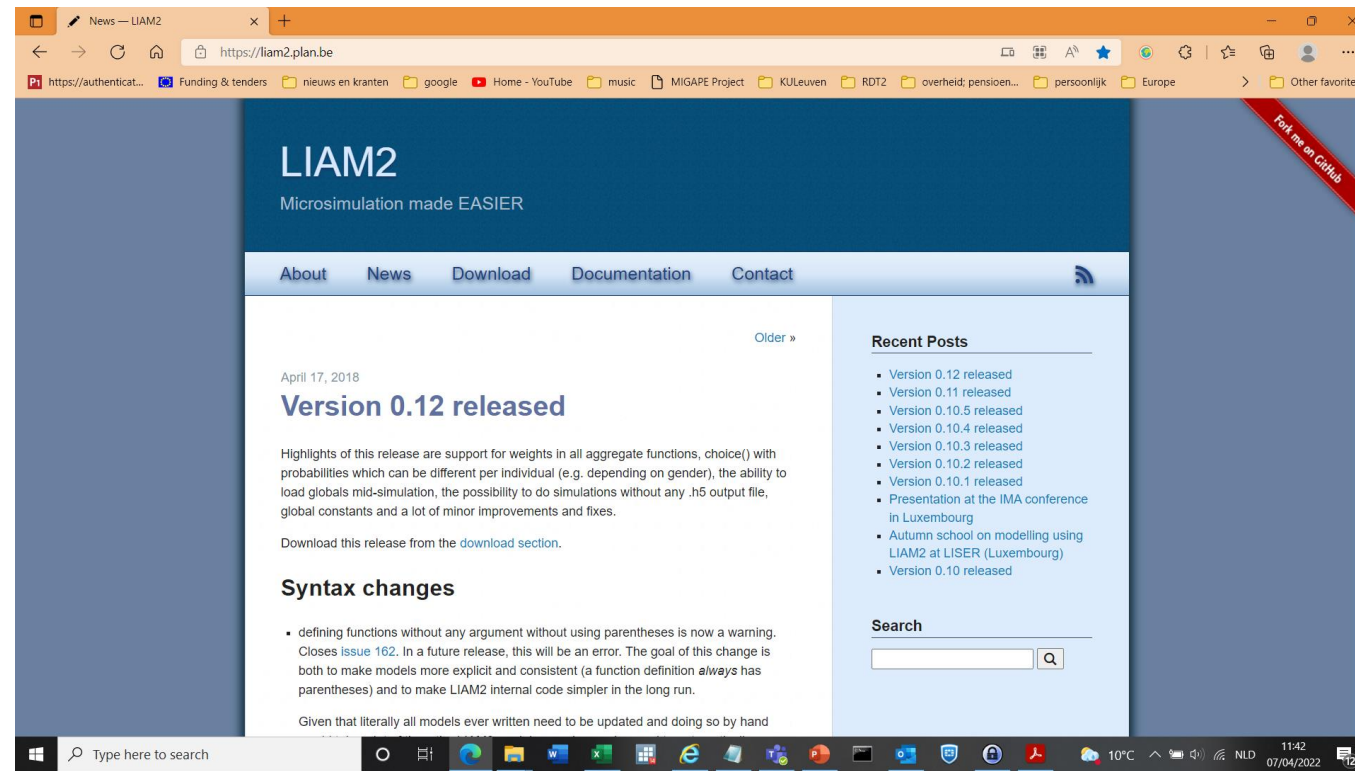

Het dynamische microsimulatiemodel MIDAS

LIAM2: de bouwstenen van MIDAS

- Voor statische en dynamische microsimulatie
- Open-source
- Krachtig en gebruiksvriendelijk

Het dynamische microsimulatiemodel MIDAS

Nieuw in 2023 ten opzichte van eerdere versies:

- Immigratie en emigratie
- Bevolking naar regio's
- Simulatie van de samenstelling van de huishoudens aan de hand van de LIPRO-projecties
- Fundamentele herziening van het arbeidsmarktblok, inclusief de gedragsvergelijkingen
- Invoering van de uitkeringen voor tijdskrediet en thematisch verlof, InkomensVervangende Tegemoetkoming (IVT), Zorgbudget/Tegemoetkoming Hulp aan Bejaarden, buitenlandse pensioenen en regionale kinderbijslagen/groeipakket
- Verschillende verbeteringen in bestaande modules (IGO, sterftekansen, ...)

Wat zijn de beperkingen van MIDAS?

- Niet alle inkomens worden gesimuleerd
  - 2e en 3e pensioenpeilers
  - Kapitaal- en vermogensopbrengsten
  - Transfers tussen huishoudens (alimentaties, giften, ...)
- We modelleren één situatie per jaar
  - Dus werkloosheid of ziekte voor enkele maanden is niet mogelijk
  - De meeste inkomensbronnen zijn dus uitsluitend, behalve aanvullende inkomens zoals leefloon, IGO, THAB, gezinsbijslagen.
- De onzekerheden met betrekking tot de scenarios beïnvloeden de resultaten van MIDAS

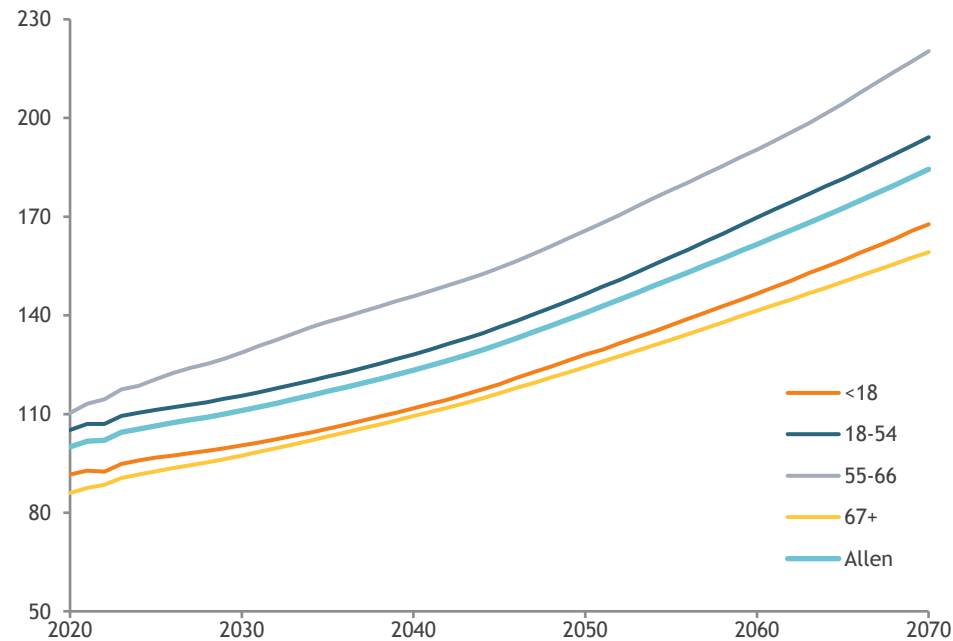
Resultaten: vooraf

- Deze presentatie beschrijft de resultaten CEV2022.
- In deze presentatie beperking tot projectie van armoederisico's
  - Risico op armoede: equivalent inkomen van huishouden is lager dan de armoededrempel
  - Armoededrempel: 60% van het mediane equivalente inkomen per jaar
    - Dit is de Eurostat definitie van risico op armoede
  - Armoededrempel in de simulatie is wat lager dan in EU-SILC
- Opsplitsing naar vier leeftijdsgroepen:
  - 0-17, 18-54, 55-66, 67+

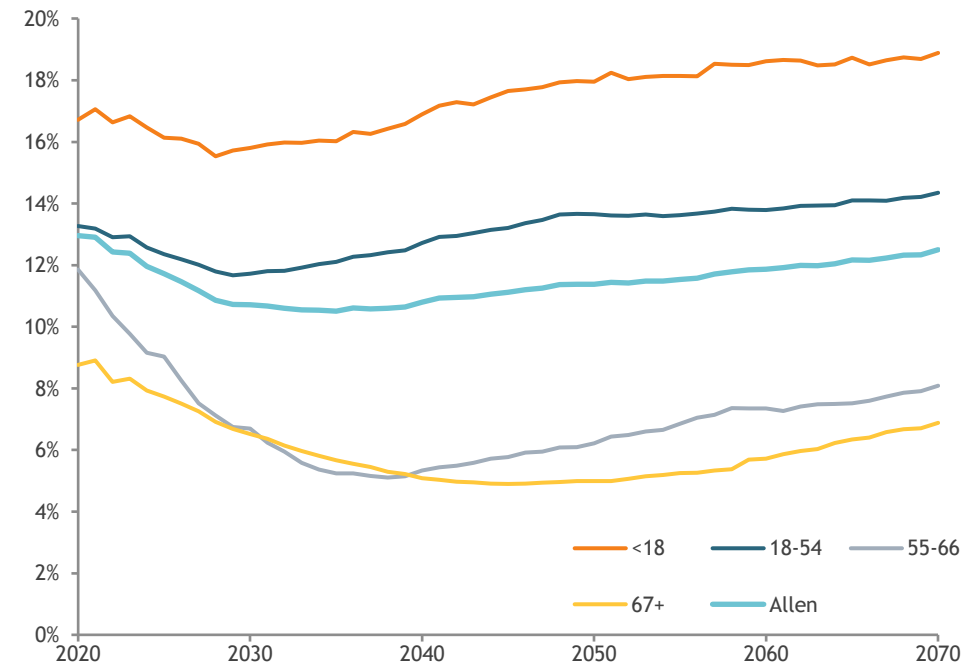

Resultaten naar leeftijdsgroep

Evolutie van het gemiddeld equivalent inkomen per leeftijdsgroep, ten opzichte van de evolutie voor de gehele bevolking

Evolutie van het armoederisico voor de gehele bevolking, en per leeftijdsgroep (%)

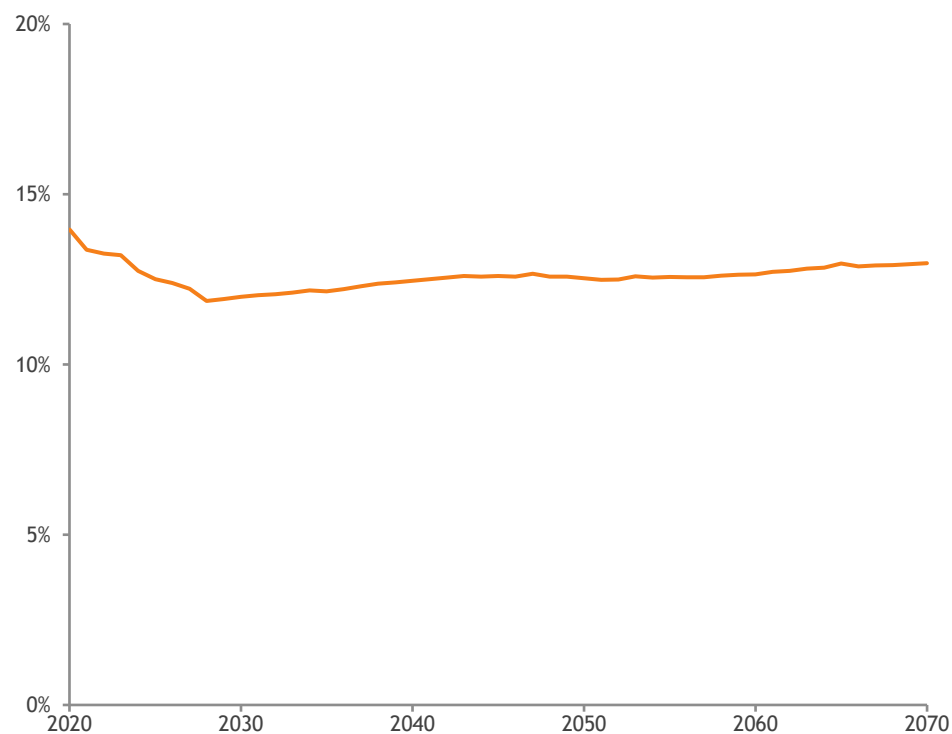
Index 100 = equivalent inkomen allen in 2020

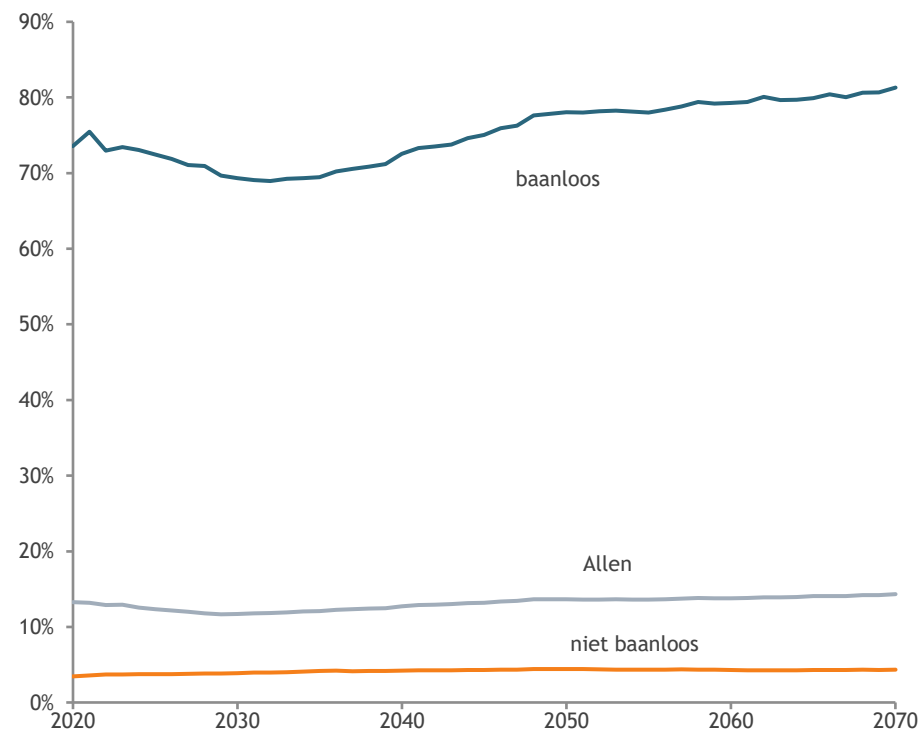
Resultaten naar leeftijdsgroep: 18-54

Evolutie van % baanloos (geen werkenden in huishouden) en armoederisico; bevolking 18-54

% baanloos

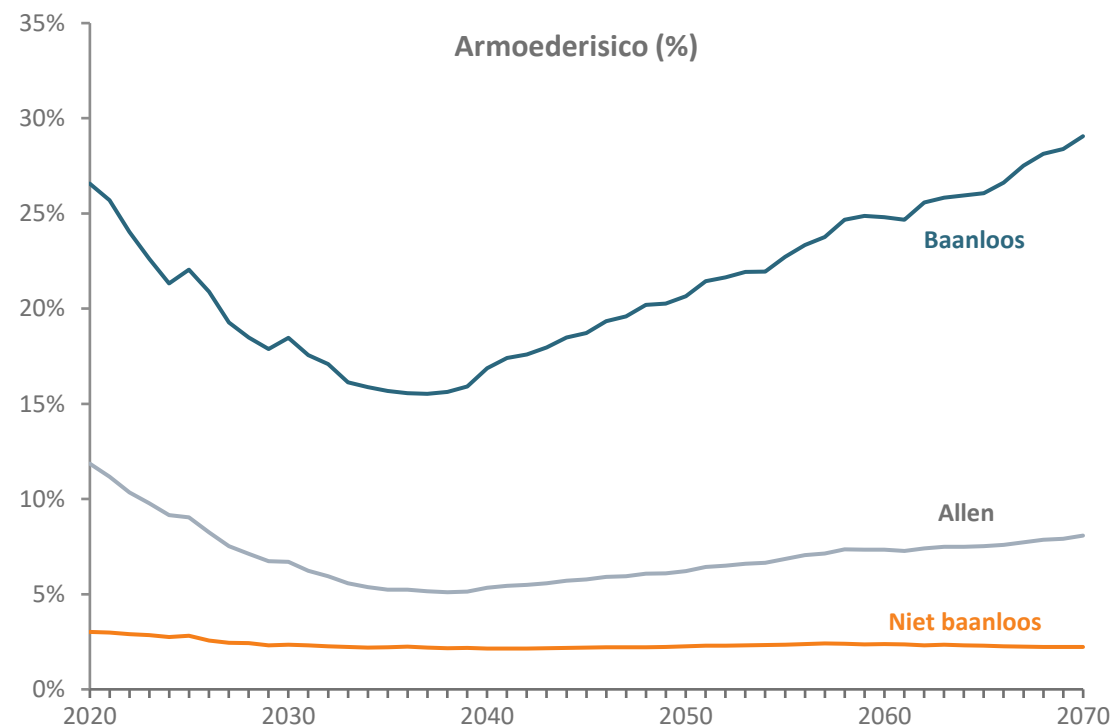
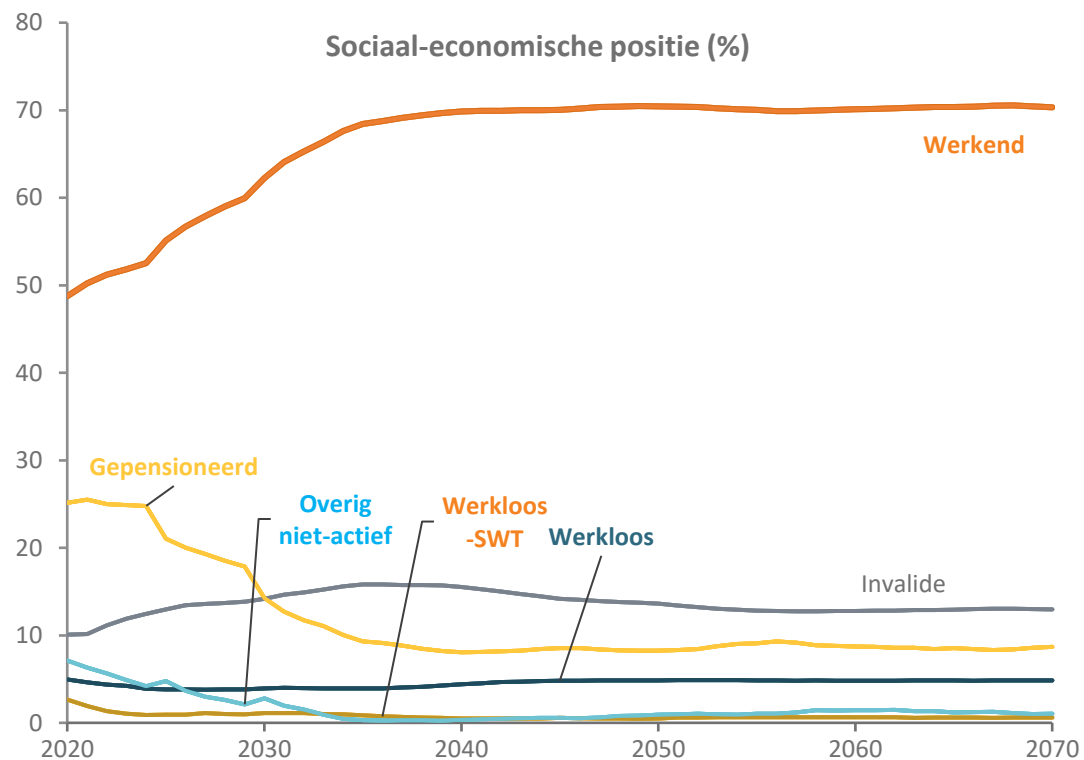

% armoederisico

Resultaten naar leeftijdsgroep 55 - 66

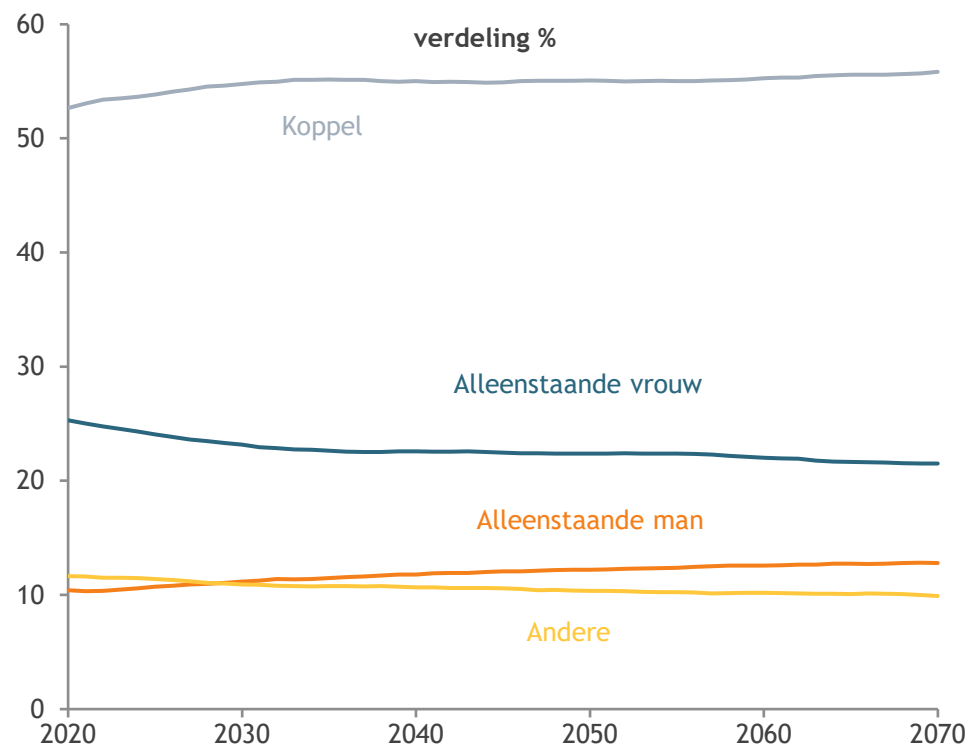
Evolutie van sociaal-economische positie en armoederisico in de leeftijdsgroep 55 – 66

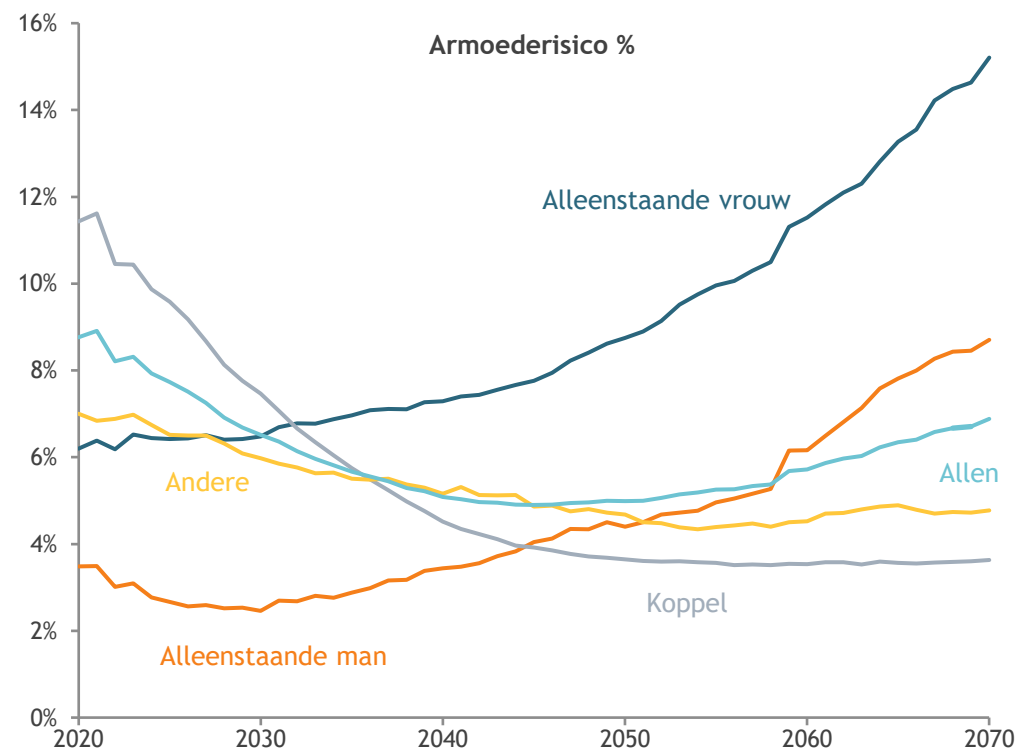
Resultaten naar leeftijdsgroep: 67+

Evolutie van verdeling over gezinstypen en armoederisico

% gezinstype

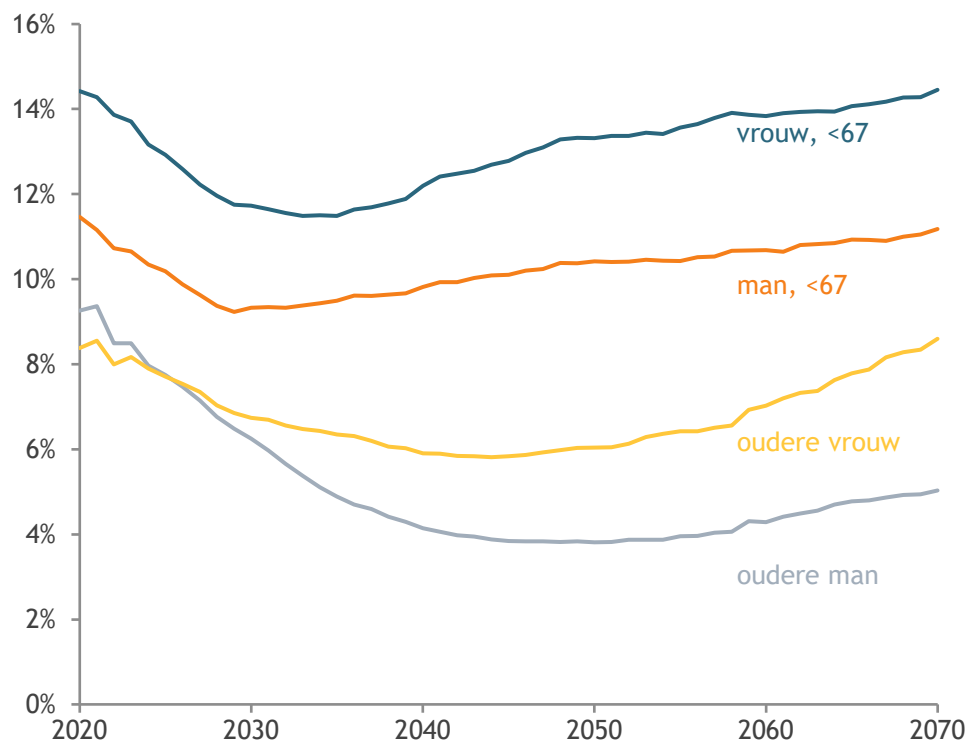
% armoederisico per gezinstype

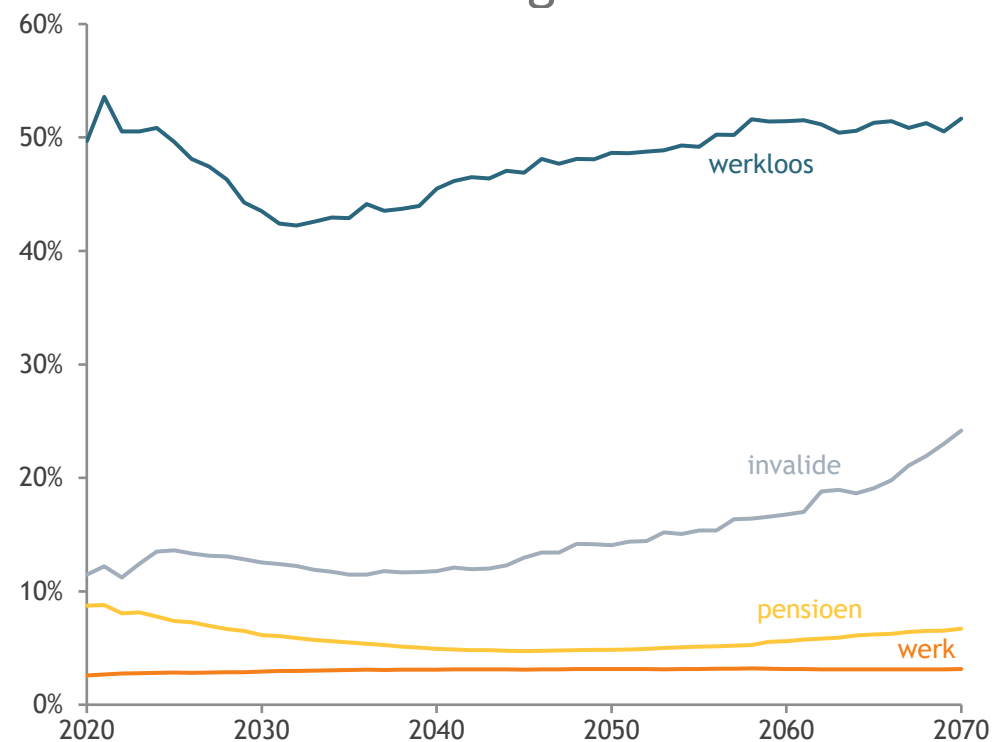
Enkele transversale resultaten

Evolutie van armoederisico naar geslacht en social-economische categorie voor alle 18-plussers

% armoederisico naar geslacht

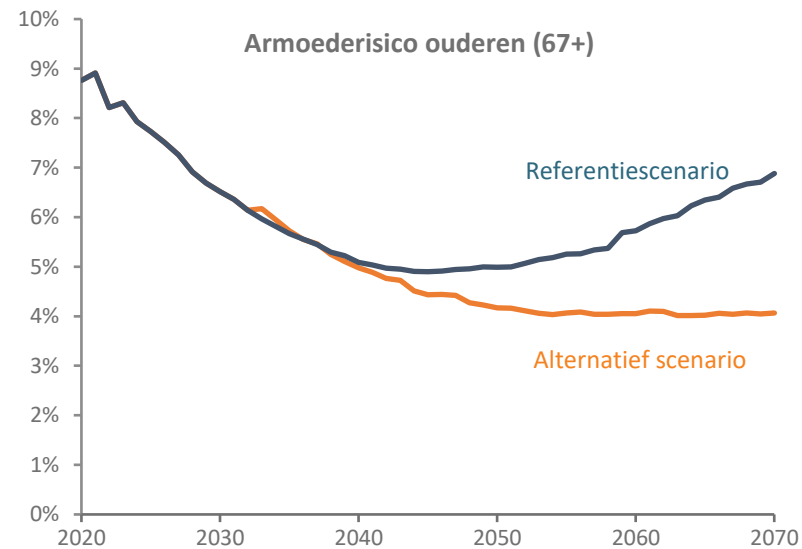
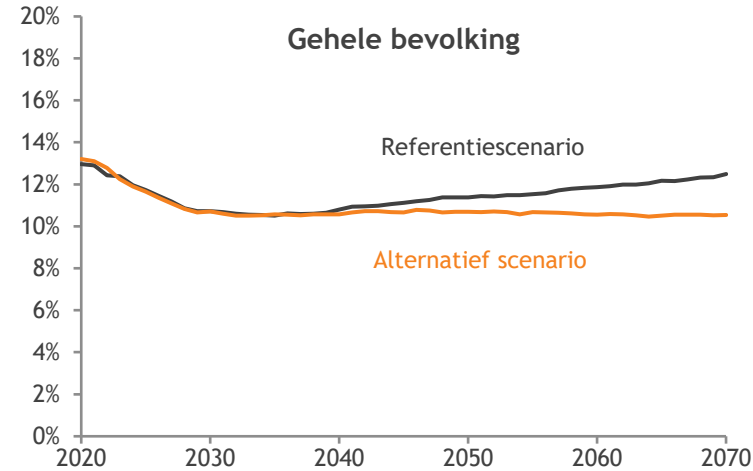
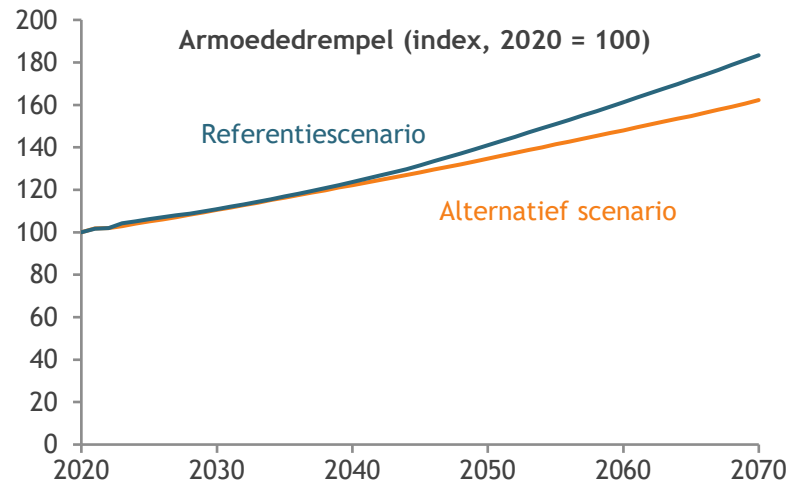
% armoederisico naar sociaal-economische categorie

Alternatief scenario: lagere loongroei op lange termijn

- Gemiddelde groei van de arbeidsproductiviteit
  - Referentiescenario: 1.5% vanaf 2045
  - Alternatief scenario: 1% vanaf 2033
  - Via armoededrempel sterke impact op armoederisico ouderen

Conclusies

- De projectie van armoederisico's is coherent met de hypothesen van bevolking, arbeidsmarkt en inkomens die de SCvV in haar rapport van 2022 hanteerde voor de projectie van de financiële houdbaarheid van de pensioenen.
- In het referentiescenario zouden de armoederisico's voor alle leeftijdsgroepen dalen tot minstens 2030.
  - Voor de bevolking als geheel stijgt het daarna geleidelijk tot het einde van de projectieperiode.
  - Voor de leeftijdsgroepen 0-17 en 18-54 zet de stijging ook in rond 2030
  - De leeftijdsgroep 55-66 ondervindt de sterkste daling van het armoederisico; stijging vanaf het midden van de jaren 2030
  - Geleidelijke daling bij de 67-plussers tot de jaren 2040; stijging vanaf het begin van de jaren 2050

Conclusies II

- Verklarende factoren voor de evolutie onder de bevolking < 67
  - De baanloze huishoudens: proportie en samenstelling
  - Evolutie van de minimumuitkeringen en leefloon
- Verklarende factoren voor de evolutie onder de bevolking 67+
  - Minimumpensioenen en IGO tov de armoededrempel
  - Toenemend aandeel vrouwen met een eigen rustpensioen
  - Aandeel ongehuwde of gescheiden vrouwen neemt toe
  - Armoederisico van immigranten

Nadere informatie? Zie ...

[1. Federaal Planbureau - Publicatie - Armoederisico's en inkomensongelijkheid tot 2070. Projecties van het gerevisieerde dynamische microsimulatiemodel MIDAS 2.0](#)

[2. Federaal Planbureau - Publicatie - MIDAS 2.0. Revisie van een dynamisch microsimulatiemodel](#)

3. De verschillende rapporten van de StudieCommissie voor de Vergrijzing

Evolutie van het armoederisico in België tot 2070

---

23 OKTOBER 2023

Statistiek Vlaanderen seminarie 'microsimulaties'

Gijs Dekkers en Karel van den Bosch
Federaal Planbureau

